

7.ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ

Dezvoltarea oraşului este definită şi de gradul în care se realizează lucrările edilitare şi ingineresti pretinse de normele de civilizaţie modernă. Înfăptuirea acestor lucrări impune investiţii financiare importante, dar şi interes din partea celor aflaţi la conducerea oraşului.

7.1. Date despre buget

Materializarea lucrărilor tehnico-edilitare este strâns legată de fondurile alocate de către stat, puterea economică a oraşului de care depinde obţinerea veniturilor proprii şi modul cum sunt gospodărite aceste venituri.

De-a lungul dezvoltării sale, Sănnicolau Mare a dispus de surse de venit menite să sporească bugetul local şi să îngăduie derularea unor activităţi importante pentru evoluţia sa viitoare.

În raportul de evaluare a surselor, bugetul Primăriei oraş Sannicolau Mare pe anul 2004, este în suma de 140.611.543.000 lei din care;

- 93.357.383.000 lei buget local

- 47.254.160.000 lei venituri proprii ale instituţiilor publice finanţate din venituri şi reţinute de acestea, potrivit legii.

1. LA VENITURI;

- pentru bugetul local;

 - încasări din taxe şi impozite locale, în suma de 29.399.299.000 lei.

 - încasări din cota de 36,5%, din impozitul pe venit, ce se repartizează la

bugetul

 - Primăriei, în baza evaluării Direcţiei finanţelor publice, în sumă de 24.300.000.000 lei

 - sume repartizate de Consiliul judeţean Timiş în sumă de 39.718.354.000

lei.

 - venituri proprii ale instituţiilor finanţate din venituri proprii, evaluate la

suma de 47.000.000.000 lei.

2. LA CHELTUIELI;

- cheltuieli pentru salarii = 42,7 miliarde lei.

- cheltuieli funcţionale şi materiale = 11,9 miliarde lei.

- cheltuieli burse şcolare = 200 milioane lei.

- cheltuieli subvenţie energie termică = 5 miliarde lei.

- cheltuieli pentru protecţia copilului = 299,7 milioane lei.

- cheltuieli asistenţă socială, alocaţii, indemnizaţii = 4,7 miliarde lei.

- cheltuieli de capital = 28,3 miliarde lei.

- cheltuieli pentru activităţi autofinanţate = 47,2 miliarde lei.

7.2. Planul de investiții

Pe baza planificării socialiste, până în anul 1989 planul de investiții al orașului se înscria în planul centralizat al județului, iar după anul 1990 planul de investiții se stabilește de către consiliul local și îl pune în aplicare în funcție de veniturile primite de la stat și cele din venituri proprii.

Trecerea la economia de piață funcțională și fără o autonomie administrativă totală investițiile din oraș sunt în număr foarte mic. În 14 ani de zile s-a refăcut podul de pe Aranca (strada Cuza Vodă), s-a construit un hotel de trei stele și un motel în construcție, s-a construit o vama de interior s-au schimbat cazanele la 2 centrale termice (strada Republicii nr.10 și mal Aranca), iar în rest investiții mici edilitare: asfaltarea centrului orașului, construcția Judecătoriei, iluminatul public, înlocuirea unor rețele de termoficare, introducerea gazului pe mai multe străzi, mărirea pieței.

OBIECTIVE A SE REALIZA ÎN ANUL 2002 STABILITE DE PRIMĂRIE : (Din buletinul informativ)

În acest an sunt propuse a se realiza o serie de lucrări, unele rămase din anii precedenți iar altele stabilite pentru acest an.

Dintre lucrări amintim;

- modernizare străzi, deviere DN 6
- alimentare cu apă și canalizare a str. Eminescu, Brediceanu, Alba Iulia
- extindere folosință apă, Etapa 2000 canalizare și Stația de Epurare
- mărirea capacității sursă apă potabilă

dintre lucrările noi :

- refaceri drumuri și alei în Microraion (6000 mp)
- realizare intersecție la Autogară și racordul str. Damșescu cu strada Horia
- extindere rețele gaze pe străzile A. Sever, Grivița, Kogălniceanu, N. oprean, Fântâna de Piatră, Bărnăuțiu, A. Iancu. P. Șapcă, Marășești, Crișan
- repararea și asfatarea drumului la Gară
- repararea fântânilor stradale și achiziționarea a 10 pompe noi
- realizarea drumului prin seră pentru noul cartier, a canalizării și apei
- reparare trotuare (2 km) pe străzile Stadionului, V. Babeș, Eminescu, Gh. Doja M. Viteazu, E. Murgu
- parcare în spatele Bisericii catolice și mutarea statuii în fața ei
- refacerea canalizării WC – lui public de la Piață și construirea unuia în centrul orașului
- realizarea la fizioterapie a unor cabinete prin racordare cu sala de sport
- realizarea unor terenuri de tenis pe Patinoar și a unui teren de handbal cu asfalt
- mutarea stâlpilor electrici din strada 1 Decembrie 1918
- împrejmuirea parcului de la Moară și proiectarea în interior a unui palat al copiilor
- restructurarea perimetrului al serele orașului și redarea pentru agrement a terenului, împrejmuirea zonei cu trotuar pe malul râului Aranca
- reparații la turnurile de la Biserica Evanghelică și Biserica Unită
- finalizarea lucrărilor la centralele termice ale orașului
- realizare pistă carturi pe strada Vânătorului

- sistematizarea intersecției strada Cuza Vodă – Gheorghe Lazăr
- extinderea coloanei de gaz etapa II
- refacerea fațadei la școala număr 1
- amenajarea cercului Copiilor
- modernizarea străzilor și trotuarelor
- finalizarea lucrărilor la Hotelul Sport și Căminul Sportiv
- realizarea rampei de gunoi (studiu de fezabilitate)
- construirea a două blocuri de locuințe (strada Panselelor) și a unui bloc de garsoniere (str. Șincai)
- modernizarea tronsonului cuprins între Tribunal și Biserica Catolică
- modernizarea rețelelor electrice
- construirea a două stăvilare pe Canalul Aranca
- construirea unei parcuri subterane în Piața 1 Mai
- amenajarea unei zone de agrement lângă râul Mureș
- acoperirea și modernizarea ștrandului Termal
- realizarea unei platforme de întoarcere la Firma Zoppas cu parcare și trotuar

OBIECTIVE PROPUSE A SE REALIZA ÎN ANUL 2003 DE PRIMĂRIA ORAȘULUI
(Din buletinul informativ)

- dezvoltarea în continuare a rețelei de gaze, proiect pentru care s-a alocat o sumă de un miliard șapte sute de milioane de lei
- continuarea lucrărilor de alimentare cu apă și canalizare Str. Eminescu, Brediceanu, Alba Iulia
- finalizarea pistei de carturi, un miliard lei
- amenajare parc copii
- continuarea asfaltării străzii 16 Decembrie 1989
- modernizarea străzii Calea lui Traian, tronson Poliție-Biserică
- refacerea fațadei școlii Generale Nr. 1, un miliard de lei
- finalizarea lucrărilor la Căminul Sportiv, patru sute milioane lei
- reparații la străzile pietruite și trotuare două miliarde patru sute milioane lei
- acordarea de fonduri pentru finalizarea lucrărilor la Biserici, peste 150. Mil lei
- finalizarea lucrărilor la Sala de Sport, Grup Scolar Agricol, destinată pentru gimnastică, patru sute milioane lei
- se va construi un WC public în centru orașului în spatele Băncii Raiffeisen
- se va realiza lărgirea șoselei până la firma Zoppas pentru autobuze și pietoni
- reparații capitale la acoperișul Castelului Nako.

Pentru anul 2004, sunt prevăzute următoarele investiții la nivelul orașului;

1. Reparații curente și capitale (modernizare străzi, reparații școli și licee, continuare cartodrom e.t.c.) = 8.699.000.000 lei.

2. Lucrări în continuare = 12.120.000.000 lei

- alimentare cu apă și canalizare str. M.Eminescu, Brediceanu, Alba Iulia = 6.000.000.000 lei
- canalizare și stație de epurare = 1.000.000.000 lei
- modernizare pistă carturi = 1.000.000.000 lei
- extindere coloană gaze = 4.020.000.000 lei

- împrejmuire vamă interior	= 1.000.000.000 lei
3. Achiziții de bunuri	= 1.807.000.000 lei
4. Întocmiri proiecte	= 3.732.000.000 lei.

7.3. Iluminatul public

După proiectul de modernizare al Banatului elaborat de Casa Imperială de la Viena începând cu anul 1770 apar pe raza localității stâlpi cu lămpi de ulei și seu, în special pe străzile principale. Începând cu anul 1857 localitatea a fost racordată parțial la curent electric produs de uzina Kikinda și completat cu curentul electric de la uzina electrică a morii Prochaska.(6)

Iluminatul public s-a realizat mai întâi pe străzile principale unde existau instituții administrative, societăți comerciale și casele celor mai bogați. Aprovizionarea cu lămpi se făcea de la fabrica de gaz aerian Timișoara.(20)

Din anul 1905 localitatea este iluminată electric, iar din 1919 iluminatul public a fost mult redus datorită faptului că curentul electric era asigurat doar de uzina electrică a morii Prochaska. În anul 1957 când s-a trecut la electrificarea țării orașul primea curent electric de la termocentrala Mintia și de la hidrocentrala Porțile de Fier I.

Evoluția teritorială, dar mai ales construirea zonelor industriale, au mărit mult capacitatea de consum industrial, dar și consumul casnic. Alimentarea cu curent electric se face aerian pe majoritatea străzilor, mai puțin pe strada Republicii și în centrul orașului unde se realizează subteran.

Orașul este iluminat public de 1620 de corpuri de iluminat, iar densitatea corpurilor de iluminat la km este de 20 m în centru și 70 m pe celelalte străzi.(13) Pe axa de circulație a drumului Timișoara-Cenad-Mako se instalează un nou sistem de iluminat care să corespundă cerințelor de oraș modern.

7.4. Alimentarea cu apă

Alimentarea cu apă s-a făcut la început prin fântâni săpate normal, iar din 1752 se începe forarea fântânilor, astfel că în comuna germană existau 3 fântâni publice, ulterior numărul acestora s-a extins ajungându-se în 1970 la peste 93 de fântâni. Aceste fântâni erau forate la o adâncime de 100-130 m unde apa este pompată normal, mai mult de jumătate dintre acestea fiind fântâni publice și așezate la intersecția străzilor.

Pentru alimentarea cu apă era nevoie de o investiție mai mare și acest fapt s-a realizat prin forarea a 3 foraje la Sâmpetru Mare și ulterior încă 6 foraje, astfel că orașul are în prezent nouă foraje cu o capacitate totală de 290 m³/oră.

Activitatea de captare, aducțiune și distribuția apei potabile cuprinde: nouă foraje, coloane de aducțiune de 0350 mm ce ocupă o suprafață de 17 km și coloane de aducțiuni de 0600 mm tot cu o suprafață de 17 km, un bazin de acumulare cu o capacitate de 250 m³, un bazin de acumulare cu o capacitate de 2000 m³, precum și rețele de distribuție în lungime de 34 km.

Producția medie lunară este de 49.900 m³, reprezentând circa 300 milioane lei, iar cantitatea medie pe zi de apă livrată este de 2100 m³, dintre care, pentru populație se folosește 1605 m³, iar pentru industrie 405 m³. Numărul de locuitori alimentați cu apă prin rețele stradale este de 10.480. (13) Lungimea totală a rețelilor de distribuție este de 41 km din care: din oțel 35 km, din azbociment 1 km, iar din alte materiale 5 km. Cișmelele stradale sunt în număr de 1480, iar cele de curte de 2820, iar locuințele cu apă curentă sunt în număr de 4.176.

7.5. Canalizarea

Sistemul de canalizare în localitate s-a realizat abia după anul 1970, existând și înainte un sistem de canale construite din cărămidă care colectau apa în fose mari absorbante.

După aplicarea proiectului de investiții privind canalizarea, la ora actuală se prezintă astfel: 5 stații de pompare intermediară, o stație de epurare, o lungime totală a rețelei de canalizare de 22 km, iar cea a străzilor canalizate este de 13 km. Acest serviciu deservește un număr de 13.300 de locuitori, având o producție medie lunară de 24.510 m³. Cantitatea medie a apei uzate este de 1000 m³, iar cantitatea medie a apei uzate evacuate în mediu prin epurare mecanică și biologică este de 1000 m³/oră. Peste 60% din locuințe folosesc fosele absorbante, care sunt golate cu vidanțele serviciului public, fiind necesare astfel investiții pentru mărirea rețelei de canalizare. (13)

7.6. Alimentarea cu energie termică

Alimentarea cu energie termică a orașului a început după anul 1972, odată cu construirea de blocuri pe strada Republicii. La ora actuală activitatea de producere și distribuire a energiei termice cuprinde 5 centrale termice :

- centrala termică Republicii cuprinde trei cazane; are o capacitate de depozitare a clu de 154 t; lungimea rețelei de distribuție de 893,00 m, iar ca și combustibil se folosește CLU, gaz și apa geotermală;
- centrala termică Sala de Sport cuprinde patru cazane; capacitate de depozitare a CLU de 33 tone; lungime rețea de 1740,00 m; combustibil: CLU, gaz și apa geotermală;
- centrala termică Petru Maior cuprinde patru cazane; capacitate de depozitare a CLU de 16,60 tone; lungime rețea de 224,00 m; combustibil: CLU, gaz, apa geotermală;
- centrala termică mal Aranca cuprinde trei cazane; capacitate de depozitare a CLU de 103 tone; lungime rețea 400,00 m; combustibil: CLU, gaz, apa geotermală;
- centrala termică Spital cuprinde două cazane; capacitate de depozitare a CLU de 7 tone; combustibil: CLU, gaz, apa geotermală;

Lungimea totală a rețelei de distribuție este de 3257,00 m având o capacitate totală de depozitare a clu de 313,60 tone. Capacitatea de producere a energiei termice cu combustibil

clu este de 2.500 Gcal/ lună, cu gaze naturale este de 4.000 Gcal /lună iar cu apa geotermală de 800 Gcal/lună. Acest serviciu deservește un număr de 102 asociații de locatari, proprietari și 9 agenți economici. (13)

7.7. Alimentarea cu gaze naturale

Gazele naturale s-au introdus în localitate în anul 1988 pentru centralele termice, iar după 1990 s-a introdus și pe străzi, în locuințe și blocuri. Astfel rețeaua de distribuție a gazelor în 1994 era de 2,85 km, ajungând în 2003 la peste 11 km cu un număr de 1.120 de locuințe racordate.

Introducerea gazelor naturale s-a realizat pe următoarele străzi : Republicii, Panselelor, 16 Decembrie 1989, Petru Maior, Belșugului, Nufărului, Negru Voda, 9 Mai, Decebal, 13 Decembrie, Șaguna, Calea lui Traian, Cenadului, Timișoarei și Gării.

Sunt perspective ca rețeaua de distribuție a gazelor naturale să se extindă pe toate străzile principale din oraș și ulterior, în funcție de cantitatea de gaz livrată, pe toate străzile.

7.8. Amenajarea străzilor

După ocuparea Banatului de către austrieci și întrucât localitatea se afla pe drumul ce leagă Timișoara de Budapesta și Viena, în localitate s-au amenajat drumuri, ce traversau localitatea, cu piatră de la cariera de la Sanovița și nisip din albia râului Mureș. Au fost amenajate străzile: Gării, Calea lui Traian, Victor Babeș, iar celelalte străzi au fost amenajate cu pământ din zonă și nisip, cu șanțuri pentru scurgerea apelor.

În 1931 localitatea avea străzi principale pavate cu piatră, trotuarele cu asfalt iar restul străzilor erau lungi și drepte pietruite cu macadam

Planul de asfaltare al străzilor începe după anul 1960, când se asfaltează principalele străzi ale orașului, continuându-se până în 1989 când se ajunge la o lungime a străzilor asfaltate de 22,7 km. După anul 1990, doar câteva străzi (Panselelor, Republicii, mal Aranca și strada Gării) s-au asfaltat și s-a continuat întreținerea celor existente. Trotuarele sunt în general înguste, foarte puțin sunt asfaltate, majoritatea fiind din cărămidă. După 1990, doar străzile: Republicii și Mihai Viteazul au beneficiat de întreținerea și lărgirea trotuarelor, restul trotuarelor degradându-se pe zi ce trece.

7.9. Transportul urban

Orașul nu are un transport urban organizat, datorită configurației sale concentrice , serviciul public asigurând doar două autobuze pentru transportul cetățenilor la gara mare, la soirea trenurilor de călători din Timișoara și Arad.

Cetățenii care lucrează la firmele din zonele industriale din nord și sud se deplasează fie cu mijloacele de transport ale acestora, fie cu mașini proprietate personală, pe biciclete sau pe jos. Se mai folosesc și două taximetre particulare, locul destinat al acestora fiind în Piața 30 Decembrie.

7.10. Podurile

De-a lungul timpului podurile au constituit puntea de legătură între zonele locuite peste canalul Aranca. Orașul are un număr de unsprezece poduri și două podețe dispuse de la nord-est la sud-vest astfel:

- podul de la calea ferată spre Cenad (în vestul orașului) a fost construit în 1906 și asigură circulația pe ruta gara mare-Cenad; pod de dimensiuni mici: $L=10$ m, $l=6$ m, $\hat{h}=1,5$ m și cu o rezistență la greutate de 20 t și materialul folosit este betonul;
- podul de pe drumul spre Igrăș este un pod de dimensiuni mici: $L=12$ m, $l=8$ m, $\hat{h}=1,5$ m și cu o rezistență la greutate de 20 t, construit în 1959 și face legătura între oraș și satele Igrăș, Saravale, terenurile agricole ale orașului; iar materialul folosit este cimentul;
- podul de pe strada Gh.Doja a fost construit în 1962, din beton, având următoarele dimensiuni: $L=3$ m, $l=9$ m, $\hat{h}=1,5$ m și o rezistență la greutate de 20 t;
- podul de la intersecția străzii Gh. Doja cu strada Albina, a fost construit în 1962, fiind un pod de dimensiuni mici: $L=10$ m, $l=6$ m, $\hat{h}=1,2$ m și o rezistență la greutate de 10 t;
- podul de pe strada Șaguna, a fost construit în anul 1962, și asigură legătura între cartierul Chindărești și centrul orașului, este un pod de dimensiuni mari : $L=20$ m, $l=12$ m, $\hat{h}=1$ m și o rezistență la greutate de 40 t;
- podul de pe strada Ștefan cel Mare cu I.L.Caragiale și Aranca, a fost construit în anul 1959, asigură legătura între strada Ștefan cel Mare și I.L.Caragiale și este un pod de dimensiuni mici: $L=20$ m, $l=10$ m, $\hat{h}=1,5$ m cu o rezistență la greutate de 30 t;
- podul de pe strada N.Bălcescu a fost construit în anul 1962 și este un pod de dimensiuni mari: $L=20$ m, $l=14$ m, $\hat{h}=2,5$ m cu o rezistență la greutate de 80 t; asigură legătura între strada Timișoarei și nord-vestul orașului și este construit din beton;
- podul de pe strada Timișorii, a fost construit în anul 1962, din grinzi de beton armat și este cel mai mare pod: $L=40$ m, $l=25$ m, $\hat{h}=4$ m și o rezistență la greutate de 120 t, asigurând legătura principală a orașului;
- podul de pe strada M.Costin a fost construit în anul 1962 din grinzi de beton armat cu dimensiunile: $L=20$ m, $l=12$ m, $\hat{h}=3$ m cu o rezistență la greutate de 20 t și asigură legătura centrului cu piața;
- podul de pe strada Cuza Vodă, a fost construit în anul 1959, și reconstruit în anul 1993, fiind cel de-al doilea pod ca mărime din oraș, cu dimensiunile de: $L=30$ m, $l=25$ m cu o rezistență la greutate de 100 t și asigură legătura dintre cartierul Sighet și centrul orașului;

- podul de pe strada Avram Iancu, a fost construit în anul 1962, și este un pod de dimensiuni mici: $L=10$ m, $l=8$ m, $h=1$ m și asigură o greutate de 10 t;
- podețul ce face legătura între parc și centrul orașului;
- podețul de lângă ștrandul termal asigură legătura între ștrandul termal și cartierul de locuințe;

7.11. Spațiile verzi. Parcurile

Spațiile verzi cuprind în general terenurile amenajate și alcătuiesc o componentă importantă în ansamblul urbanistic modern. Începând cu anul 1900, în localitate se amenajează un parc (grădină publică) ce aparținea fostei familii Nako, iar în fața castelului, spre miazăzi, se întindea domeniul castelului, unde erau prezenți brazi și alți arbori ornamentali. După 1950, aceste parcuri sunt preluate de Sfatul Popular Orășenesc, care la amenajează, devenind un loc de agrement foarte mult apreciat de cetățenii orașului.

Datorită unor planuri urbanistice eronate, spațiile verzi, dar mai ales parcurile, au avut de suferit. Construcția stadionului, ștrandului termal, patinoarului au stricat parcurile de pe malul canalului Aranca.

La ora actuală, orașul are în evidență 55.200 m², dar real pe teren sunt mai puțini metri pătrați, datorită construcțiilor noi apărute, precum: căminul de bătrâni, popicăria, însă orașul are posibilitatea înființării unui parc modern în zona Promontor.

7.12. Alte amenajări și servicii

În dezvoltarea sa, orașul prezintă și alte amenajări și servicii, în funcție de posibilitățile materiale și de nevoile timpului.

- a) A fost creat Serviciul de Salubritate care aparține de Serviciul Public și care asigură curățenia orașului, însă nu este la nivelul cerințelor, datorită dotării slabe (un tractor cu remorcă, un autocamion pentru transportat gunoi și o mașină de stropit), lipsa de personal instruit, precum și nerespectarea parametrilor de protecția a mediului.
Numărul de locuințe, de la care se colectează deșeurile și gunoaiile, este în număr de 4.600. În zona de blocuri lipsesc spațiile amenajate de depozitare a gunoaiilor, care în timp pot deveni adevărate focare de infecție.
- b) Stadionul, construit în 1959, a creat posibilitatea desfășurării activităților sportive pentru echipa de fotbal și handbal a orașului, precum și pentru orele de sport ale liceului și școlilor generale. Stadionul are o capacitate de peste 5.000 de locuri, de aceea se impune să fie folosit și pentru activități mai complexe.
- c) În anul 1987, s-a construit un patinoar care nu a funcționat niciodată, iar acum nu are nici o întrebuințare, fiind dat în folosința hotelului Sport.
- d) Poligonul de tragere este situat la sud-est de localitate, în capătul străzii 16 Decembrie și a fost amenajat pentru efectuare tragerilor de către unitățile Ministerului de Interne și cel al Apărării Naționale. În incinta poligonului, s-a

trecut la construirea unui kartodrom, investiție de peste 800 milioane lei, unde se desfășoară concursuri interne și internaționale de karting.

- e) Sala de sport a fost construită în anul 1984, având ca scop desfășurarea meciurilor de handbal, fotbal, volei precum și gimnastică.

Hipodromul a fost creat între anii 1986-1987 și se află pe strada Țichindeal, lângă cimitirul din nord-vestul orașului. Dispune de o bază hipică, unde se desfășoară concursuri hipice la nivel național și uneori și internațional.